

Sagan om Klara-Bella Jonssons julafton

■ På ett av landets Fina Forskningsråd arbetade Klara-Bella Jonsson med att sortera ansökningar om forskningsmedel. Så här dagarna före jul anställde rådet unga kvinnor till att arbeta hela nätterna eftersom den ordinarie personalen slutade klockan 17.

Nu tycker ni kanske synd om Klara-Bella Jonsson för att hon fick sitta hela

nätterna och sortera ansökningshandlingar. Då skall jag tala om för er att egentligen var det inget synd om Klara-Bella Jonsson inte. Hon hade fått bli docent i matematik och hade på dagtid ett avlönat arbete som löneräknare på universitetet. Men Klara-Bella tyckte i alla fall att det var roligt att tjäna extra pengar för det här tilldrog sig på den ti-

den då kvinnor ibland tyckte det.

Medan Klara-Bella Jonsson sorterade ansökningar tänkte hon på Emmeline Pankhurst. Emmeline Pankhurst var Klara-Bella Jonssons idol, för det här tilldrog sig på den tiden då en kvinnas idoldyrkan aldrig antogs vara av sexuell natur. Systerskap, suffragetter, jämlikhet mellan könen, slänga sig

framför galopperande hästar, lika lön för lika arbete – se här några av de företeelser som för Klara-Bella Jonsson framstod som de högsta livet hade att bjuda. Och så förstås den laglösa rättvisans princip: Att ta från de rika och ge till de fattiga.

Klockan sex på morgonen slängde Klara-Bella Jonsson med en lättad suck den av fyra professorer undertecknade men ej lästa ansökan i facket för beviljade ansökningar och begav sig hem genom gatorna. Hennes steg ekade mot husväggarna, ett taktfast eko som hamrade mot hennes trötta öron. Att ta från de rika och ge åt de fattiga, hamrade det rytmiskt.

En av trötthet blek och hålögd kvinna släpade sig ut från det laboratorium vid universitetet där hon skött om några mycket viktiga bakterieodlingar medan hennes manliga arbetskamrater var på en lika viktig kongress på Barbados. En medelålders nysvensk kvinna skyndade sig hem från sitt nattliga städjobb för att hinna laga frukost åt den julleddiga familjen.

Dessa olyckliga för vilka Frälsningsarméns grytor hållas kokande. Till alla människor en god vilja. Nu tändas tusen juleljus. Vem tänder ett ljus för dem som vandra i mörkret? Dansa kring granen, hoppfalleralla. Glädjens högtid. Kallt lyser julens stjärna för dem som icke hava något hem. Att ta från de rika och ge åt de fattiga.

Att ta från de rika och ge åt de fattiga? Det var nu Klara-Bella fattade sitt beslut.

Dagen därpå började hon åter sortera ansökningar. Hon granskade vaket de beviljade ansökningarna och träffade på en manlig sökande som tidigare fått anslag på över 500 000 kronor.

Klara-Bella bytte ut den – tidigare gynnade – manlige kandidatens ansökan mot en ansökan från en kvinnlig forskare som fått avslag.

Den på så vis beviljade ansökningen lades därefter på postlådan för att hinna glädja den sökande före jul.

Julen förflöt för Klara-Bellas del i det tillstånd av inre glädje som goda gärningar skänker gärningskvinnan.

På tredjedag jul var Klara-Bella åter på det Fina Rådet för att tillsammans med de andra på kansliet ta itu med de ansökningar för vilka medel ej kunnat beviljas. Mitt i arbetet ringde telefonen och kanslichefen svarade: »God dag professorn, god fortsättning. Vad som hänt med ansökan? Inga pengar?? Jag vet inte, jag skall genast kolla.«

– Vad underligt, professor Genväg har inte fått några pengar fast han

skickat in sin vanliga ansökan. Pinsamt. Kan den ha kommit bort? undrade kanslichefen.

– Kan du begripa det, Klara-Bella? Du som sorterar ansökningarna.

Under bråkdelen av en sekund genomgick Klara-Bella en inre kris. Ljuga för kanslichefen på tredjedag jul? Nej! Rakryggat yppa sanningen? Ja!

– Jag tog undan hans ansökan och gav pengarna till en kvinnlig forskare som inget anslag fått, sade Klara-Bella.

Kanslichefen ryckte till:

– Vad sa du att du gjorde sa du?

– Jag gav professor Genvägs anslag till en kvinna som fått avslag.

– Är du inte riktigt klok, flicka!

Klara-Bella bekände:

– Jag har tagit undan en massa andra ansökningar från manliga forskare och

Julen förflöt för Klara-Bellas del i det tillstånd av inre glädje som goda gärningar skänker gärningskvinnan.

gett åt kvinnor som annars aldrig får några anslag.

Kanslichefen, som hörde till de människor som tror att alla som frivilligt ger upp något till förmån för en kvinna är feminister, sade:

– Va? Jag har närt en feminist vid min barm!

– Men, protesterade Klara-Bella, kanslichefen sa ju att Genväg inte borde få några pengar eftersom han alltid skriver samma dåliga ansökan!

– Sa och sa! Vi är ju släkt! Vad tror du alla andra skall säga. Vilka fler är det du lagt undan?

– Dom står förprickade på min lista, sade Klara-Bella.

– Fattar du vad du har gjort? Du kan åka in på anstalt för det här!

– Jag är beredd att ta mitt straff, kanslichefen. Jag har skänkt litet julglädje åt dessa olyckliga som inte har några anslag, det är vad jag har gjort.

Låt oss nu stanna upp ett ögonblick och ställa oss några frågor. Hade icke kanslichefens hjärta veknat om han med egna ögon fått bevittna den glädje som hans extraanställda assistent spritt ut över samhällets bottenkikt?

Om han sett genusforskaren Beda

Larson trycka sin beviljade ansökan mot sin barm i julnatten, hade icke då hans ögon mjuknat? Hade han kunnat framhärda i sin ilska om han fått kasta en blick in i den på maktasymmetrin mellan könen forskande Beatrice Ljungströms hem, där hon glädde sig över det anslag på 1,8 miljoner ursprungligen avsedda för forskning kring den molekylär-biologiska basen för aphanars polygama beteende?

Och hur skulle han ha kunnat hammas i sitt innersta om han fått vara med när den nyss i beföringsgången till professor förbigångna Lisbeth Blomquist öppnade sitt kuvert och med tårade ögon betraktade ett anslag på hela 895 000 kr – ursprungligen avsett att stödja ett projekt om utarbetande av metoder för vinstmaximering vid valutatransferrerings på en globaliserad finansmarknad.

Dessa frågor förblir obesvarade; vi kan bara hoppas att kanslichefen denna natt icke somnade i vredesmod.

Kanslichefen som var en rättskaffens man tog dagen därpå med sig Klara-Bella och gav sig ut på sin pilgrimsresa till de framstående forskare som undan dragits sina anslag.

HK Bergdahl, docent i det fasta tillståndets fysik, hade polsk husa som öppnade porten.

– Kan vi få tala med docenten? sade kanslichefen. Det gäller ett anslag.

De blev visade in i salongen där familjen Bergdahl satt och knäckte nötter.

– God dag, sade kanslichefen generat. Det är så att min assistent givit docentens anslag till en kvinna.

– Jag ber så mycket om ursäkt, infogade Klara-Bella, men ni har ju redan så många anslag så därför har jag sett till att det i stället fick sprida litet julglädje i forskarsamhällets bottenkikt.

Docent Bergdahl stod och gapade:

– Det var förbanne mig det finaste jag hört sedan jag konfirmerades, utbrast han sedan. Vill du ha ett fikon?

Klara-Bellas förlåtelsesresa formade sig mer och mer till en ren triumffärd. Vart hon kom mottogs hon som en hjältinga, och de bestulna forskarnas glädje över att deras pengar hamnat hos bättre behövande visste inga gränser.

När de begav sig hemåt hade skymningen redan fallit, och julens stjärna lyste på deras väg.

– Det var då en välsignad jul, sade kanslichefen och fick något religiöst i blicken, för den här sagan tilldrog sig på den tiden då julen fortfarande firades till minne av Kristi födelse.

TEXT: Roger Karlsson

ILLUSTRATION: Anders Westerberg